

Lukemaan innostamisen menetelmät nuorille ja aikuisille

Torstai 11.9.2025

Kouluttaja: Emma Laakkonen

Koulutuksen eteeneminen

- 01 Viikkotehtävän läpikäynti
- 02 Miksi lukemaan innostamista tehdään?
- 03 Kirjavinkkauksen monet muodot
- 04 Erilaiset lukupiirit

- 05 Some lukemaan innostamisen tukena
- 06 Digitaalisuus lukemaan innostamisessa
- 07 Tehtävä työpaikalla

Viikkotehtävän läpikäynti

- Mille kohderyhmälle järjestäisitte lukemaan innostamiseen tähtäävää toimintaa?
- Mistä kanavista tavoitatte kohderyhmän?

Miksi lukemaan innostamista tehdään?

- Tavoitteena saada ihmiset innostumaan lukemisesta ja kehittämään lukutaitoaan.
- Halutaan säilyttää lukuilo sen jo löytäneillä.
- Tehdään lukeminen näkyväksi yhdistämällä se monenlaiseen toimintaan.
- Madalletaan kynnyksiä aloittaa lukuharrastus tai saapua kirjastoon tutustumaan kirjallisuuteen.

A photograph showing a person from behind, reading an open book. The person has long brown hair and is wearing a blue top. The background is slightly blurred, showing other people and bookshelves, suggesting a library or bookstore setting. The lighting is warm and focused on the book.

Kirjavinkkauksen monet muodot

- Perinteinen kirjojen esittely
- Itselle mieluisat vs. laaja tarjonta
- Vertaisvinkkaus
- Lukukummitoiminta
- Kirjamaistiaiset
- Kirjaraati
- Elämyksellinen kirjavinkkaus
- Sokkovinkkaus
- Draamallinen vinkkaus
- Kirjavinkkaus somessa

Perinteinen kirjojen esittely

- Vinkkaajalla on useampi kirja, joista kertoo tai lukee katkelmia.
- Loppuratkaisu jää avoimeksi ja houkuttelee kuuntelijan lukemaan.
- Kuulijoille jaetaan lista, jossa näkyy kaikki vinkatut kirjat.
- Vinkkaajalla voi olla mukanaan kirjoja heti lainattavaksi.

Itselle mieluisat vs. laaja tarjonta

- Itselle mieluisista kirjoista vinkkaaja osaa kertoa tarkemmin.
- Itselle mieluisista kirjoista vinkkaamista voidaan hyödyntää esimerkiksi genreihin pohjautuvassa vinkkauksessa.
- Laaja tarjonta -vinkkaus tarjoaa mahdollisuuksia saada mahdollisimman monipuolisia vinkkejä.
- Oma perehtyneisyys ja lukeneisuus vaikuttaa vinkkauksen vaikuttavuuteen.

Vertaisvinkkaus

- Kokoonnutaan esimerkiksi lukupiirityyppiseen tilaisuuteen vinkkaamaan omia suosikkikirjoja.
- Kirjaston työntekijä ohjaa tilaisuutta.
- Vinkkausta voi teemoittaa esimerkiksi kirjojen genret.
- Vinkkaajina “tavalliset lukijat”.
- Voidaan hyödyntää myös esimerkiksi vierailijoita vinkkaajina.
- Sopii myös oppilaitoslukupiireihin.

Lukukummitoiminta

- Voidaan rantauttaa esimerkiksi kouluihin koulun ja kirjaston yhteistyönä.
- Isommat vinkkaavat kirjoja pienemmille.
- Kirjasto on tukena ja ohjaa vinkkauksen kulkua.
- Yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa.
- Vinkkaajia paikallisiin tapahtumiin kirjaston pisteelle.

Kirjamaistiaiset

- Kirjaston tiloissa ohjattua toimintaa, jossa pääsee lukemaan katkelmia kirjoista.
- Katkelmat on etukäteen valittu ja kävijät kiertävät lukemassa noin viisi minuuttia yhtä kirjaa.
- Kirjoista voidaan tehdä lomakkeelle nopeita muistiinpanoja.
- Lopuksi voidaan keskustella kirjoista tai halukkaat voivat lainata suosikkikirjansa.

Kirjaraati

- Kirjavinkkaaja lukee katkelmia kirjoista.
- Yleisö kuuntelee ja antaa katkelman jälkeen arvionsa katkelmasta esimerkiksi yksinkertaisilla kylteillä.
- Katkelmista voidaan myös keskustella.
- Matalan kynnyksen osallistamista kirjavinkkaustilaisuuksissa: soveltuu hyvin esimerkiksi oppilaitosvierailuille.

Elämyksellinen kirjavinkkaus

- Kirjavinkkauksia on elävöitetty lisäämällä niihin esimerkiksi ääniefektejä, videota tai kuvaa.
- Vaatii enemmän etukäteisvalmisteluita.
- Toimii myös virtuaalisena vinkkauksena, jos vinkkauksesta tehdään videomuotoinen.

Sokkovinkkaus

- Kirjavinkkaaja lukee kirjoja.
- Yleisö on silmät suljettuina ja kuuntelee vinkkaajaa.
- Vinkkaukseen voidaan yhdistää esimerkiksi ääniä ja tuoksua.
- Käsiin voi antaa jotakin hypisteltävää.
- Espoon kirjasto kokeillut tällaista.

Draamallinen kirjavinkkaus

- Soveltuu erityisesti pienemmille lapsille.
- Kirjavinkkaaja pukeutuu osaksi kirjavinkkaustaan.
- Hän voi näytellä kirjavinkkauksen aikana esimerkiksi jotakin henkilöä kirjasta.
- Pukeutumisen sijaan vinkkauksen voi esittää esimerkiksi nukketheateriesityksenä.
- Jos taitoa on, voi kirjan tapahtumia piirtää tai esittää kuvien avulla tarinan kertomisen lomassa.

Kirjavinkkaus somessa

- Etenkin nuoret saavat kirjavinkkinsä somesta.
- Perinteisten kuvallisten ja tekstiä sisältävien julkaisujen rinnalle kannattaa tuoda videovinkkauksia.
- Virtuaalisia kirjavinkkaustuokioita voi striimata tai tallentaa esimerkiksi Youtubeen myöhemmin katsottavaksi.

Erilaiset lukupiirit

- Perinteinen lukupiiri
- Omatoiminen lukupiiri
- Hiljainen lukupiiri
- Shared reading -menetelmä
- Sukupolvia yhdistävät lukupiirit
- S2-lukupiirit
- Verkkolukupiirit
- Lukupiirit kirjaston ulkopuolella

Lukupiirin toiminta

- Sovitaan säännöt: osallistuminen, aikataulut, keskusteluiden eteneminen, oheistoiminta.
- Valitaan kirja ja huolehditaan, että jokainen saa sen.
- Sovitaan lukuaikataulu ja lukemisen paikka.
- Sovitaan, liittyykö lukupiiriin myös joitain tehtäviä (oppilaitokset).

Perinteinen lukupiiri

- Osallistujat tietävät etukäteen, mitä kirjaa luetaan.
- Kirjaa luetaan joko kotona tai yhteisessä piirissä.
- Lukupiiri kokoontumisessa keskustellaan kirjasta ja sen herättämistä ajatuksista.
- Lukupiiriä ohjaa esimerkiksi kirjaston työntekijä.

Omatoiminen lukupiiri

- Kirjasto tarjoaa ajan ja paikan lukupiirityöskentelylle.
- Halukkaat kokoontuvat lukemaan yhteistä kirjaa ja keskustelemaan kirjasta.
- Piiriläiset voivat valita jonkun johtamaan lukupiiriä tai osallistua kukin vuorollaan keskustelun edistämiseen.

Hiljainen lukupiiri

- Kirjasto tarjoaa tilan lukupiirille.
- Lukijat tulevat paikalle lukemaan omaa kirjaansa.
- Lukupiiri on nimensä mukaisesti hiljainen eli jokainen keskittyy omaan kirjaansa.
- Lopuksi voidaan keskustella luetusta tai vain poistua.

Shared reading -menetelmä

- Lukupiiriä ohjaa lukija.
- Luetaan ääneen ja pysähdytään välillä keskustelemaan kirjasta.
- Lukupiiriin voi tulla vain kuuntelemaankin.
- Lukupiirissä saa näyttää tunteitaan, jakaa ajatuksiaan ja kokemuksiaan.
- Hyödynnetty paljon lasten kanssa, mutta nykyisin myös aikuisille.

Sukupolvia yhdistävät lukupiirit

- Lukupiiri, johon esimerkiksi nuori voi tulla isovanhempansa kanssa.
- Kirjasto tarjoaa tilan ja sopivaa luettavaa.
- Kirjoja voidaan lukea kirjaston tiloissa monin eri tavoin: vuorotellen ääneen, toinen lukee toiselle tai molemmat lukevat hiljaa ja välillä keskustellaan luetusta.

S2-lukupiirit

- Valitaan lukijoiden kielitaidolle sopivia kirjoja luettavaksi.
- Kokoonnutaan yhteen kuuntelemaan, kun lukupiirin vetäjä lukee kirjaa.
- Lukupiirillä voi olla erilaisia tavoitteita: sanavaraston lisääminen, kirjallisuuteen tutustuminen tai verkostoituminen.
- Käydään läpi kirjan tapahtumia ja aihepiiriä.
- Voidaan toteuttaa myös niin, että luetaan itsenäisesti kotona tai lukupiirissä esimerkiksi selkokirjallisuutta.

Verkkolukupiirit

- Toteutetaan esimerkiksi Teamsissa.
- Voidaan soveltaa erilaisia lukupiirimalleja, joita on esitelty.
- Mahdollistaa osallistumisen myös sellaisille ihmisille, joille sosiaaliset tilanteet ovat haasteellisia.
- Osallistaa toimintaan myös kaukana kirjastosta asuvat ihmiset.

Lukupiirit kirjaston ulkopuolella

- Lukupiiri koulun tiloissa (yläkoulu ja toinen aste)
- Lukupiiri vanhainkodeissa lähitai etätoteutuksena
- Nuotiolukupiiri
- Käsiyölukupiiri kirjastolla tai muussa kohteessa

Some lukemaan innostamisen tukena

- Kirjavinkkauksia
- Lukuneuvontaa yleisesti ja yksityisviestein
- Lukukestävyyden parantamiseen liittyviä haasteita
- Mahdollisten vierailijoiden “vieraskynä-julkaisuja”
- Esittelyjä uutuuksista
- Tietoa lukuneuvonnasta ja kirjavinkkien tilaamisesta
- Videomuotoista sisältöä kirjaston toiminnasta ja kirjavinkkauksista
- Mahdollisuus järjestää esimerkiksi livetilaisuuksia kirjaston tapahtumista

Digitaalisuus lukemaan innostamisessa

- Kirjavinkkaukset sähköpostitse
- Chat-neuvonta
- Erilaiset lukuhaasteet
- Seppo.io -peli
- Kirjoihin liittyvät tehtäväkokonaisuudet esim. qr-koodeilla
- Tilaisuuksien striimaus ja tallennus

Tehtävä työpaikalla

- Millainen kirjavinkkaus tai lukupiirityöskentely sopisi valitsemallenne kohderyhmälle?
- Millaisia valmisteluja tilaisuus vaatisi ja kuka ne hoitaisi?
- Milloin tilaisuus olisi mahdollista järjestää?

Aikaa kysymyksille!

emma@emmalaakkonen.fi
[@opettaja_emma](https://www.instagram.com/opettaja_emma)